વિષય : ગુજરાતી **ધોરણ : 6** **સત્ર : 1**

5. મહેનતની મોસમ

જવાબવહી

પ્રશ્ન-1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. **[8]**

(1) 'મોસમ આવી મહેનતની' એમ કવિ શા માટે કહે છે?

ઉત્તર : આ વર્ષે વરસાદને કારણે સારો પાક થયો છે. ખેતરોમાં પાક તૈયાર થઈને ઊભો છે એટલે હવે લણવાનો સમય આવ્યો છે, તેથી કવિ 'મોસમ આવી મહેનતની' એમ કહે છે.

(2) લોકોનાં હૈયામાં શા માટે આનંદ છવાય ગયો છે ?

ઉત્તર : વરસાદ સારો વરસતાં ખેતરોમાં બાજરી, જુવાર અને કપાસનો પાક ખીલી ઊઠ્યો છે, આવો લહેરાતો પાક જોઈને લોકોનાં હૈયામાં આનંદ છવાય ગયો છે.

(3) લીંપીગૂંપીને ખળાં શા માટે કરવા પડે ?

ઉત્તર : ખેતરમાં લણણી કર્યા પછી પાકને ખળાંમાં એકઠો કરવો પડે છે એટલે કે, પાકમાંથી દાણા છૂટા પાડવા પડે છે, તેને સાફ કરવો પડે છે. આ રીતે પાકને ઘરે લઈ જતાં પહેલાં કે બજારમાં વેચતાં પહેલાં અહીં ચોખ્ખો કરવો પડે છે, તેથી જ ખેતરમાં ખળાં લીંપીગૂંપીને તૈયાર કરવા પડે.

(4) મલકને આબાદ કરવા કવિ શું સૂચવે છે ?

ઉત્તર : ખેતરમાં પાક તૈયાર થઈ ગયો છે. પાકને હવે લણવાનો સમય આવ્યો છે. કવિ દાતરડાં, પછેડી વગેરે લઈ ખેડૂતોને મહેનત કરવા કહે છે. આ રીતે સૌ સાથે હળીમળીને, ઉત્સાહ ને ઉમંગથી મહેનત કરે તો મલક આબાદ થાય, એમ કવિ સૂચવે છે.

5. મહેનતની મોસમ

જવાબવહી

પ્રશ્ન-2. નીચે આપેલા શબ્દોના અર્થ લખો. **[4]**

(1) વાયરા - **પવન**

(2) હિલોળ - **ઝૂલવું, ડોલવું**

(3) સોનાવરણી - **સોના જેવા રંગવાળી**

(4) દેનારો - **આપનારો**

પ્રશ્ન-3. નીચે આપેલા શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો. **[3]**

(1) આબાદ × **બરબાદ**

(2) મીઠું × **કડવું**

(3) દેનાર × **લેનાર**

પ્રશ્ન-4. નીચે આપેલા શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. **[2]**

(1) ખેતર કે ગામની હદ - **સીમ**

(2) કણસલાં ગૂંદીને કે ઝૂડીને અનાજ કાઢવાની જગા - **ખળાં**

પ્રશ્ન-5. નીચે આપેલા શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવીને લખો. **[3]**

મોલ, મલક, મેહુલિયો, માનવી, મહેનત, મોસમ

ઉત્તર : મલક, મહેનત, માનવી, મેહુલિયો, મોલ, મોસમ